

Anonimizált változat

Fordítás

C-652/20 -1

C-652/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. december 2.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Tribunalul București (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. szeptember 28.

Felperesek:

HW

ZF

MZ

Alperes:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

[omissis] TRIBUNALUL BUCUREȘTI

SESTA SEZIONE CIVILE (bukaresti törvényszék, hatodik polgári
kollégium, Románia)

[OMISSIS] VÉGZÉS

A 2020. szeptember 28-i nyilvános tárgyalás [omissis] [az eljáró bíróság
összetétele]

Az eljáró bíróság nyilvántartásba vette a HW, MZ és ZF felperesek [omissis]
által az S. C. Allianz-Tîriac Asigurări SA levelező révén az alperes Allianz

Elementar Versicherungs-AG-vel szemben károk (nem vagyoni károk) megtérítése iránti kérelem tárgyában indított polgári ügyet.

[omissis] [nemzeti eljárás] [omissis] AZ ELJÁRÓ BÍRÓSÁG

a következőképpen határozott:

I. Előzetes döntéshozatal céljából az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozó kérdést terjeszt az Európai Unió Bírósága elé:

I. i) Tényállás:

- 1 2017. december 22-én az elhunyt SZ, miközben az Ausztriában W-67200G forgalmi rendszámmal nyilvántartásba vett járművet vezette, a sebességhatár túllépése és alkoholtartalmú italok fogyasztása miatt elvesztette az ellenőrzést a fent említett jármű felett, és nagy erővel nekicsapódott egy villanyoszlopnak. SZ legalább részben felelős a balesetért. A baleset következtében EY, a vezető jobb oldalán ülő utas is elhunyt. **[eredeti 2. o.]**
- 2 A baleset időpontjában érvényes [omissis] biztosítási kötvény szerint a W-67200G forgalmi rendszámmal nyilvántartásba vett gépjárművet Ausztriában az alperes Allianz Elementar Versicherungs-AG biztosította.
- 3 E balesetet követően a jelen ügy felperesei (az elhunyt EY édesanyja, anyai nagypapja és anyai nagyanyja) 2020. február 17-én 1 000 000 román lej (RON) (valamivel több mint 250 000 euró) összegű nem vagyoni kártérítés iránt keresetet indítottak az alperes Allianz Elementar Versicherungs-AG-vel szemben, annak romániai levelezőjén (vagyis a bukaresti székhelyű S.C. Allianz Ţiriac Asigurări SA-n) keresztül. A felperesek arra hivatkoznak, hogy EY halála következtében rendkívüli pszichológiai szenvedés érte őket, és előadják, hogy a következményi kárt a W-67200G forgalmi rendszámú jármű biztosítójának kell fedeznie. A felperesek úgy döntöttek, hogy az alperes levelezőjének romániai székhelye szerinti kérdést előterjesztő bírósághoz fordulnak, nem pedig a lakóhelyük szerinti [bírósághoz] (a felperesek lakóhelye Brassó megyében, illetve Méhed megyében, míg a megbízott ügyvéd irodája Olt megyében található).

I. ii) A joghatóság kérdése:

- 4 Tekintettel arra, hogy a Codul de procedură civilă română¹ (román polgári perrendtartás) [omissis] 131. cikke (1) bekezdésének² és 1071. cikke

¹ A Monitorul Oficial [al României] (Románia hivatalos lapja) 2015. április 10-i 247. számában ismételtelen kihirdetett, többször módosított és kiegészített 134/2010. sz. törvény.

(1) bekezdésének³ rendelkezései értelmében a bíróság az első tárgyaláson – amelyre a feleket szabályszerűen megidézték, és amelyen indítványokat fogalmazhatnak meg – hivatalból megvizsgálja az általános hatáskört, a joghatóságot, az anyagi jogi hatáskört és az illetékességet, ezenkívül a tárgyalási jegyzőkönyvben megjelöli a hatáskör jogalapját, a jelen ügy szempontjából relevánsak a[z] [omissis] 1215/2012/EU rendelet⁴ 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő rendelkezések, amelyek értelmében: *[v]alamely tagállamban székhellyel rendelkező biztosító perelhető: [...] más tagállamban, a biztosítási kötvény jogosultja, a biztosított vagy a kedvezményezett által indított perek esetében, a felperes lakóhelye vagy [eredeti 3. o.] székhelye szerinti bíróság előtt; [...]*

- 5 Az említett rendelkezés ugyanis alkalmazandó a jelen ügyben, mivel a biztosító (az alperes) az Európai Unió valamely tagállamában (Ausztriában) székhellyel rendelkezik, és a biztosítási kötvény jogosultjai (a felperesek) vele szemben egy másik tagállamban (Romániában) indítottak keresetet. A szóban forgó rendelkezés alkalmazása következik a Bíróság által az FBTO Schadeverzekeringen ügyben (C-463/06. sz. ügy) kidolgozott megoldásból is, amely ügyben a Bíróság a 44/2001/EK rendeletnek⁵ az 1215/2012/EU rendeletben átvett rendelkezéseit illetően a következőket állapította meg: *a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében található, az e rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontjára történő utalást úgy kell értelmezni, hogy a károsult abban a tagállamban, ahol lakóhellyel rendelkezik, lakóhelyének bírósága előtt közvetlenül keresetet indíthat a biztosító ellen, amennyiben az ilyen közvetlen keresetindítás megengedett, és a biztosító valamely tagállamban székhellyel rendelkezik.*

² **131. cikk. A joghatóság vizsgálata.** (1) bekezdés: Az eljáró bíróság az első tárgyaláson – amelyre a feleket szabályszerűen megidézték az elsőfokú bíróság elé, és amelyen indítványokat fogalmazhatnak meg – hivatalból megvizsgálja és megállapítja, hogy az eljáró bíróság rendelkezik-e általános és anyagi jogi hatáskörrel az ügy elbírálására, továbbá hogy illetékes-e, valamint a tárgyalási jegyzőkönyvben megjelöli az eljáró bíróság hatáskörének megállapítását megalapozó jogalapokat. A jegyzőkönyv közbenső jellegű dokumentum.

³ **1071. cikk. A joghatóság vizsgálata.** (1) bekezdés: Az 1070. cikkben szereplő rendelkezések alkalmazásának sérelme nélkül az eljáró bíróság az illetékességi szabályoknak megfelelően hivatalból vizsgálja joghatóságát, és amennyiben megállapítja, hogy sem ő, sem pedig más román bíróság nem rendelkezik joghatósággal, elutasítja a keresetet azzal az indokkal, hogy arra a román bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal. A bíróság határozata a felsőbb szintű bíróságnál jogorvoslattal támadható meg.

⁴ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) [omissis].

⁵ A már hatályon kívül helyezett, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet.

- 6 A kérdést előterjesztő bíróság által megválaszolandó értelmezési kérdés a rendelkezés azon részének megfogalmazásából következik, amely úgy szól, hogy ha a biztosítás kedvezményezettje egy másik tagállam bíróságához fordul, a biztosítót *a károsult lakóhelye szerinti bíróság előtt perelheti*.
- 7 E tekintetben az eljáró bíróság megjegyzi, hogy a joghatóságot meghatározó szabályok főszabály szerint nem határozzák meg egyben a belső (pontosabban területi) illetékességet is. A polgári perrendtartás 1072. cikke (1) bekezdésének⁶ és az 1215/2012/EU rendelet (4) preambulumbekkezdésének⁷ rendelkezéseire is ez vonatkozik.
- 8 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy vannak kivételek a fent említett szabály alól, és az e téren irányadó szakirodalom is ebbe az irányba mutat. Például a polgári perrendtartás a területi joghatóságot *forum necessitatis* [eredeti 4. o.] esetén nemzetközi magánjogi szabály révén határozza meg (lásd a polgári perrendtartás 1070. cikkének (1) bekezdését,⁸ amely úgy rendelkezik, hogy az a román bíróság, amely illetékességgel rendelkezik azon a helyen, amellyel az ügy elegendően szoros kapcsolatban áll, a szóban forgó rendelkezésben előírányzott különleges esetben joghatósággal rendelkezik az ügy elbírálására).
- 9 Mindazonáltal a lényegesebb szempont az, hogy a Bíróság [omissis] az 1215/2012/EU rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdését úgy értelmezi, hogy az nemcsak a joghatóságot, hanem a belső joghatóságot is meghatározza. Ebben az értelemben a Bíróság a Color Drack ítélet (C-386/05. sz. ügy) 30. [pontjában] megállapította, hogy: [a] 44/2001 rendelet – nemzetközi és a területi joghatóságot egyaránt meghatározó – 5. cikke (1) pontja b) alpontja első francia bekezdésének célja egységesíteni a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályokat, és ebből következően a tagállamok belső szabályaira való hivatkozás nélkül közvetlenül meghatározni a joghatósággal rendelkező bíróságot. Az Európai Unió Bírósága tehát kifejezetten megállapította, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdésében szereplő rendelkezések, amelyeknek megfelelője az 1215/2012/EU

⁶ **1072. cikk. Belső illetékesség.** (1) bekezdés: Amennyiben a román bíróságok a jelen törvénykönyv rendelkezései alapján illetékesek, az illetékességet a jelen törvénykönyv szabályai és adott esetben a különös törvények szabályai határozzák meg.

⁷ Amely a következőképpen szól: [a] joghatóságra és a határozatok elismerésére vonatkozó nemzeti jogszabályok között fennálló egyes különbségek akadályozzák a belső piac megfelelő működését. Kulcsfontosságúak a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére, valamint az egyes tagállamok által hozott határozatok gyors és egyszerű elismerésének és végrehajtásának biztosítására irányuló rendelkezések.

⁸ **1070. cikk. A *forum necessitatis*.** (1) bekezdés: Az a román bíróság, amely illetékességgel rendelkezik azon a helyen, amellyel az ügy elegendően szoros kapcsolatban áll, joghatósággal rendelkezik az ügy elbírálására akkor is, ha a törvény nem írja elő a román bíróságok joghatóságát, feltéve hogy megállapítást nyer, hogy külföldön nem lehet keresetet benyújtani, vagy ésszerűen nem követelhető meg, hogy azt külföldön nyújtsák be.

rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdésében található, mind a joghatóságot, mind a belső illetékességet meghatározzák.

- 10 Ebből az következik, hogy még az 1215/2012/EU rendelet alkalmazása esetén is léteznek olyan kollíziós szabályok, amelyek nemcsak a joghatóság, hanem a belső illetékesség meghatározására is irányulnak. Ebből az előfeltevésből kiindulva, a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei merülnek fel, mivel meghatározhatók olyan érvek, amelyek azon értelmezés mellett szólnak, hogy a vizsgált szöveg [mind] a joghatóságot, mind pedig a belső illetékességet meghatározza, ugyanakkor az ezzel ellentétes álláspont alátámasztására is felhozhatók érvek, amelyek alapján a fent említett szabály tárgyát kizárólag a joghatóság képezi.
- 11 Azok az érvek, amelyek azt az állítást támasztják alá, hogy az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontja – legalábbis a kérdést előterjesztő bíróság által követett értelmezés szerint – a joghatóságot és a belső illetékességet is meghatározza, a következők:
- 12 a) először is, a nyelvtani értelmezés ebbe az irányba mutat, mivel a rendelkezés a *felperes lakóhelye szerinti* bíróság joghatóságára utal; hangsúlyozandó, hogy az angol, a francia vagy az olasz, valamint a többi nyelvi változat tartalma is azonos. Megjegyzendő, hogy a rendelkezés a *lakóhelyre*, és nem a lakóhely szerinti *államra* utal; **[eredeti 5. o.]**
- 13 b) ezenfelül a nyelvtani értelmezés mellett rendszertani értelmezés is ugyanebbe az irányba mutat; megjegyzendő, hogy a rendelet 11. cikke (1) bekezdésének szövege három különböző esetre vonatkozik, míg az a) pont a biztosító székhelye szerinti állam bíróságait említi, a b) pont a felperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságát rögzíti; erre a megfogalmazásbeli különbségre az szolgálhat magyarázatul, hogy az utóbbi szabály az illetékesség meghatározására is irányul; ezen érv keretében utalni lehet az 1215/2012/EU rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának első francia bekezdésére is, amelyet a Bíróság – a fentieknek megfelelően – úgy értelmezett, hogy az az illetékességre is vonatkozik, és amelynek szövege ugyanazt a „*hely*” szót tartalmazza;
- 14 c) ezenkívül az 1215/2012/EU rendelet (15) preambulumbekkezdése szerint a joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük; márpedig ez a cél azzal az értelmezéssel valósul meg, amely szerint a szóban forgó rendelkezés a belső illetékességre is utal;
- 15 d) egyébiránt a fent említett módon értelmezett rendelkezés alkalmazása nem érinti az Európai Unió tagállamainak az illetékességük meghatározását illetően kialakított hagyományait. Így például – ellentétben az 1215/2012/EU rendelet 24. cikkének 1. pontjával, amellyel kapcsolatban az Európai Unió Bíróságának volt alkalma úgy határozni, hogy e cikk csak a joghatóságot rögzíti (lásd ebben az értelemben az Apostolides ítéletet [C-420/07. sz. ügy], a jelen ügyben hangsúlyozandó, hogy a nemzeti hagyományok eltérőek a joghatóság ingatlanokra vonatkozó keresetek esetében történő meghatározását illetően; a korábbi román

szabályozás is a polgári perrendtartás 117. cikkében⁹ jelenleg szereplő szabályoktól eltérő szabályokat tartalmazott [omissis]) – a szóban forgó helyzet nem vet fel kényes kérdéseket, és arra mindenesetre vonatkoznak e rendelet 62. cikkének rendelkezései.

- 16 Ami az ezzel ellentétes álláspont, vagyis annak alátámasztására alkalmas érveket illeti, hogy az adott rendelkezés kizárólag a joghatóságot írja elő, a kérdést előterjesztő bíróság a következőket veti fel:
- 17 a) a fenti érvek nem veszik figyelembe azt, hogy a főszabály még az, hogy – a nemzetközi magánjog szabályainak alkalmazásával – kizárólag a joghatóságot határozzák meg, és hogy a kivételekről kifejezetten rendelkezni kell; ezenkívül a jogbiztonságra tekintettel **[eredeti 6. o.]** e kivételeknek olyan világos és pontos szabályokban kell szerepelniük, amelyek túlzottan erőltetett értelmezés nélkül vezetnek a kívánt következtetéshez;
- 18 b) a teleologikus értelmezés megerősítheti azt az elgondolást, hogy mivel az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdése b) pontjának célja a biztosítás kedvezményezettje számára kedvezőbb joghatóság előírása, e szabály alkalmazása nem vezethet annak megállapításához, hogy a felperesek nem fordulhatnak a lakóhelyük szerinti állam másik bíróságához, ha ezzel előnyre tehetnének szert. Az ilyen értelmezés adott esetben kiüresítheti a rendelet rendelkezéseit (a Tribunalul Gorj [Gorj megyei törvényszék] ehhez hasonló értelemben határozott). Például a jelen ügyben a felperesek számára előnyös lehet, ha a lakóhelyük szerinti bíróság helyett a bukaresti bírósághoz fordulnak, mivel feltételezhetik, hogy a bukaresti bíróság az ország más bíróságaihoz képest a nem vagyoni kárt magasabb összegben ítéli meg; e feltételezés alapját az képezheti, hogy Bukarest lakosainak jövedelme és egyébként költségeik is sokkal magasabbak a Románia többi területén élők jövedelméhez és költségeihez képest, ami észszerűen arra enged következtetni, hogy a bukaresti bírák – és e város bármely más lakosa – az ország más bíróságaihoz képest eltérően viszonyulnak a pénz értékéhez abban az értelemben, hogy a pénzt alacsonyabb értékűnek észleli; ami a nem vagyoni kár megtérítéseként elméletileg magasabb összeg kifizetését vonhatja maga után. Ez a példa azonban pusztán intuitív következtetés eredménye.

⁹ **117. cikk. Ingatlannal kapcsolatos keresetek.** (1) bekezdés. Az ingatlanon fennálló dologi jogokkal kapcsolatos keresetek kizárólag az ingatlan fekvése szerinti körzeti bíróságnál terjeszthetők elő.

(2) bekezdés. Amennyiben az ingatlan több bírósági körzetben fekszik, a kérelmet az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bírósághoz kell benyújtani, amennyiben az e körzetek valamelyikében található, ellenkező esetben pedig az ingatlan fekvésének helye szerinti körzetek valamelyikének bírósága előtt.
[omissis]

I. iii) Azon feltételek teljesülése, amelyek alapján előzetes döntéshozatal céljából az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozó kérdés terjeszthető az Európai Unió Bírósága elé:

- 19 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke értelmében az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára az uniós intézmények jogi aktusainak értelmezése kérdésében, ha azt olyan nemzeti bíróság kéri tőle, amely úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére.
- 20 A jelen ügyben uniós jogi rendelkezés értelmezéséről van szó; hivatalos értelmezés szükséges, mivel e nemzeti bíróságnak kétségei vannak az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő joghatósági szabály tartalmát illetően, és az értelmezési kérdés tisztázása szükséges e nemzeti bíróság joghatóságának vizsgálatához. **[eredeti 7. o.]**
- 21 Egyébiránt valamely megoldás Bíróság általi elfogadása szélesebb körű, de pragmatikus célokat is szolgál: annak népszerűsítése, hogy az elemzés tárgyát képező rendelet nem pusztán a joghatóságot, hanem a belső illetékességet is meghatározhatja (mivel a Bíróság ebben az értelemben soha nem foglalt állást egyetlen ítéletének rendelkező részében sem, e tekintetben nem igazán ismert az álláspontja); ellentétes ítélkezési gyakorlat e téren való kialakulásának megelőzése.
- 22 [omissis]
- [omissis]
- 23 [omissis]
- 24 [omissis]

[omissis]

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN,

A TÖRVÉNY NEVÉBEN

A KÖVETKEZŐKÉPPEN RENDELKEZIK:

előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé: **[eredeti 8. o.]**

Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012/EU rendelet 11. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő rendelkezéseket, hogy azok kizárólag az [Európai Unió] tagállamainak joghatóságára vonatkoznak, vagy úgy, hogy azok a biztosítás kedvezményezettjének lakóhelye szerinti bíróság belső illetékességét is meghatározzák?

[omissis] [nemzeti eljárásjogi rendelkezések]

MUNKADOKUMENTUM